

Postępowanie wierzystoksięgowe, depozytowe i rejestrowe

Zajęcia 9

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(1) KPC

§ 1. Sprawy w postępowaniu wieczystoksięgowym rozpoznawane są na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. Uczestnikami postępowania oprócz wnioskodawcy są tylko te osoby, których prawa zostały wykreślone lub obciążone bądź na rzecz których wpis ma nastąpić.

§ 3. Nie stanowi przeszkody do wpisu okoliczność, że po złożeniu wniosku wnioskodawca bądź inny uczestnik postępowania zmarł lub został pozbawiony albo ograniczony w możliwości rozporządzania prawem albo w zdolności do czynności prawnych.

§ 4. (utracił moc)

§ 5. (uchylony)

Postępowanie wieczystoksięgowe

Postanowienie

Sądu Najwyższego - Izba Cywilna

z dnia 16 czerwca 2004 r.

I CZ 48/04

Artykuł 626[1] § 2 KPC jako stanowiący przepis szczególny w stosunku do art. 510 KPC, **wyczerpująco reguluje krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego.**

Postępowanie wieczystoksięgowe

Postanowienie

Sądu Najwyższego - Izba Cywilna

z dnia 17 kwietnia 2015 r.

III CZ 16/15

Przepis art. 626[1] § 2 KPC wyczerpująco **określa krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego i wyłącza zastosowanie w tym postępowaniu art. 510 § 1 zd. 1 KPC**. Oznacza to zatem, że także apelację od wpisu (art. 626[10] § 3 KPC) może wnieść tylko osoba, która może być uczestnikiem postępowania wieczysto-księgowego.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Wyrok

Trybunału Konstytucyjnego

z dnia 26 czerwca 2007 r.

SK 29/05

TK orzeka:

Art. 626[1] § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Potrzeba rozszerzenia kręgu uczestników postępowania. Regulacja zawarta w art. 626¹ § 2 KPC w obecnie obowiązującym brzmieniu jednoznacznie zakreśla krąg uczestników postępowania wieczystoksięgowego, jednak jej głębsza analiza prowadzi do ujawnienia pewnych wad. W myśl obecnej regulacji **uczestnikiem postępowania o wpis kolejnego obciążenia nieruchomości nie jest osoba, której przysługuje już prawo obciążające tę nieruchomość.** I tak np. uprawniony z tytułu służebności osobistej nie jest uczestnikiem postępowania o wpis hipoteki obciążającej tą nieruchomość; wierzyciel hipoteczny nie jest uczestnikiem postępowania o wpis służebności gruntowej ustanowionej na tej nieruchomości. Żaden ze wskazanych podmiotów nie jest też uczestnikiem postępowania wieczystoksięgowego wywołanego wnioskiem o wpis w księdze wieczystej informacji o toczącej się egzekucji z nieruchomości objętej daną księgą, mimo że zajęcie nieruchomości wpływa na ich sytuację prawną. Co gorsza, w przypadku **zmiany treści hipoteki** z wyższym pierwszeństwem **uczestnikiem postępowania** o wpis tej zmiany **nie jest wierzyciel**, któremu przysługuje **wierzytelność zabezpieczona hipoteką z niższym pierwszeństwem.** W związku z tym zmiana treści hipoteki dotycząca tego wierzyciela (np. poprzez podwyższenie kwoty hipoteki z wyższym pierwszeństwem) nie może być kwestionowana w postępowaniu wieczystoksięgowym (A. J. Szreda (w:) *Art. 6261 KPC T. II red. Piasecki 2016, wyd. 7*)

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 31 ustawy o księgach wieczystych i hipotece

1. Wpis może być dokonany na podstawie **dokumentu z podpisem notarialnie poświadczonym**, jeżeli przepisy szczególne nie przewidują innej formy dokumentu. 2. Wpis potrzebny do usunięcia niezgodności między treścią księgi wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym może nastąpić, gdy niezgodność będzie wykazana **orzeczeniem sądu lub innymi odpowiednimi dokumentami**.

Art. 32 ustawy o księgach wieczystych i hipotece 1. Do wpisu ograniczonego prawa rzeczowego na nieruchomości wystarcza dokument **obejmujący oświadczenie właściciela o ustanowieniu tego prawa**. 2. Do wpisu prawa osobistego lub roszczenia wystarcza dokument obejmujący oświadczenie woli właściciela o ustanowieniu tego prawa albo obejmujący zgodę na wpis roszczenia. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wpisu przeniesienia hipoteki i ustępstwa pierwszeństwa; jednakże gdy ustępstwem pierwszeństwa mają być dotknięte prawa innej jeszcze osoby, potrzebny jest także **dokument obejmujący zgodę tej osoby**.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Wniosek o wpis może złożyć:

- właściciel nieruchomości,
- użytkownik wieczysty,
- osoba, na rzecz której wpis ma nastąpić,
- wierzyciel, jeżeli przysługuje mu prawo, które może być wpisane w księdze wieczystej,
- w sprawach dotyczących obciążeń powstałych z mocy ustawy wniosek może złożyć uprawniony organ.

Uprawnione organy:

- notariusz, komornik,
- syndyk masy upadłości, zarządca masy sanacyjnej,
- naczelnik urzędu skarbowego jako organ egzekucyjny.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 175 Prawa upadłościowego

Syndyk podejmuje niezbędne czynności celem ujawnienia postanowienia o ogłoszeniu upadłości w księdze wieczystej oraz w innych księgach i rejestrach, do których wpisany jest majątek upadłego.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(4) KPC

§ 1. Notariusz oraz komornik składa wniosek o wpis wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

§ 11. Naczelnik urzędu skarbowego składa wniosek o wpis w dziale III i IV księgi wieczystej wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

Art. 92 § 4 Prawa o notariacie

Jeżeli akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta, notariusz sporządzający akt notarialny, nie później niż w dniu jego sporządzenia, składa wniosek o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe. Na żądanie strony czynności notarialnej, wniosek zawiera żądanie dokonania w księdze wieczystej także innego wpisu związanego z czynnością notarialną.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Ciężar prowadzenia postępowania o wpis w księdze wieczystej **spoczywa na wnioskodawcy i uczestnikach tego postępowania** (stronach czynności notarialnej, wierzycielu), a nie na notariuszu czy komorniku. Zgodnie bowiem z § 4 komentowanego przepisu – w przypadku wniosków składanych przez notariuszy i komorników obowiązek poprawienia lub uzupełnienia wniosku spoczywa odpowiednio na stronie czynności notarialnej lub wierzycielu. Jednocześnie art. 92 § 4¹ PrNot wskazuje wyraźnie (jak czynił to *art. 626⁴* w brzmieniu obowiązującym do 1.4.2016 r.), że **złożenie wniosku o wpis w księdze wieczystej przez notariusza** za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe **uważa się za złożenie wniosku przez stronę czynności notarialnej**. Notariusze i komornicy nie są zatem **ani wnioskodawcami, ani uczestnikami** postępowania wszczętego na skutek złożenia wniosku o wpis w księdze wieczystej. Ich działanie ogranicza się do **czynności technicznej**.

Brzmienie § 4 komentowanego przepisu wskazuje, że naczelnik urzędu skarbowego działający jako administracyjny organ egzekucyjny, w przeciwieństwie do notariusza i komornika, ponosi ciężar postępowania wieczystoksięgowego dotyczącego wpisu o wszczęciu egzekucji, względnie o zajęciu (A. J. Szreda (w:) *Art. 626⁴ KPC T. II red. Piasecki 2016, wyd. 7*).

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(3) KPC W postępowaniu wieczystoksięgowym nie stosuje się przepisów o wznowieniu postępowania.

Uchwała
Sądu Najwyższego - Izba Cywilna
z dnia 4 września 1969 r.
III CZP 58/69

Wznowienie w trybie art. 524 par. 2 KPC postępowania o założenie księgi wieczystej jest niedopuszczalne.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(5) KPC

Jeżeli z treści wniosku i dołączonych dokumentów wynika, że nastąpiła zmiana prawa własności, cofnięcie wniosku o wpis tego prawa jest niedopuszczalne.

Art. 512 KPC

§ 1. Po rozpoczęciu posiedzenia albo po złożeniu przez któregokolwiek z uczestników oświadczenia na piśmie cofnięcie wniosku jest skuteczne tylko wtedy, gdy inni uczestnicy nie sprzeciwili się temu w terminie wyznaczonym.

Art. 203 KPC

§ 1. Pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 35 ustawy o księgach wieczystych i hipotece

1. Właściciel nieruchomości jest obowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej.
2. Jeżeli osoba trzecia doznała szkody na skutek nieujawnienia prawa własności w księdze wieczystej, właściciel ponosi odpowiedzialność za szkodę powstałą na skutek niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, bądź na skutek opieszałości w jego wykonaniu.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(6) KPC

§ 1. O kolejności wniosku o wpis rozstrzyga chwila wpływu wniosku do właściwego sądu. Za chwilę wpływu wniosku uważa się godzinę i minutę, w której w danym dniu wniosek wpłynął do sądu.

§ 11. Za chwilę wpływu wniosku o wpis złożonego za pośrednictwem systemu teleinformatycznego uważa się godzinę, minutę i sekundę umieszczenia wniosku w systemie.

§ 2. Wnioski, które wpłynęły w tej samej chwili, będą uważane za złożone równocześnie.

Art. 12 ustawy o księgach wieczystych i hipotece

1. O pierwszeństwie ograniczonych praw rzeczowych wpisanych do księgi wieczystej rozstrzyga **chwila, od której liczy się skutki dokonanego wpisu.**

2. Prawa wpisane na podstawie wniosków złożonych równocześnie mają równe pierwszeństwo.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Uchwała

Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna - zasada prawna

z dnia 16 grudnia 2009 r.

III CZP 80/09

1. Sąd rozpoznając wniosek o wpis w księdze wieczystej związany jest stanem rzeczy istniejącym w chwili złożenia wniosku i kolejnością jego wpływu.
2. Ustawodawca wyraził wolę, aby wszelkie ewentualne niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze z rzeczywistym stanem prawnym, usuwane były w drodze powództwa o usunięcie niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości (art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.)). Droga tego powództwa jest wyłącznym sposobem doprowadzenia do zgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze z rzeczywistym stanem prawnym."

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(7) KPC

§ 1. Wniosek o wpis powinien być w dniu wpływu do sądu zarejestrowany niezwłocznie w dzienniku ksiąg wieczystych i opatrzony kolejnym numerem.

§ 2. Niezwłocznie po zarejestrowaniu wniosku w dzienniku ksiąg wieczystych zamieszcza się w odpowiednim dziale księgi wieczystej informację o wniosku jako wzmiankę o wniosku. Wzmianka o wniosku złożonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego umieszczana jest automatycznie z chwilą umieszczenia wniosku w systemie.

§ 3. Wzmiankę o wniosku wykreśla się z urzędu, niezwłocznie po dokonaniu wpisu, po uprawomocnieniu się postanowienia o odmowie dokonania wpisu lub o odrzuceniu wniosku albo o umorzeniu postępowania albo po uprawomocnieniu się zarządzenia o zwrocie wniosku.

§ 4. W razie wniesienia skargi na wpis w księdze wieczystej dokonany przez referendarza stosuje się odpowiednio przepisy § 1 i § 2. Wzmiankę o skardze wykreśla się z urzędu po rozpoznaniu skargi.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 8 ustawy o księgach wieczystych i hipotece

Rękojmię wiary publicznej ksiąg wieczystych wyłącza wzmianka o wniosku, o skardze na orzeczenie referendarza sądowego, o apelacji lub kasacji oraz ostrzeżenie dotyczące niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Katalog skutków materialnoprawnych, jakie wywołuje zamieszczenie wzmianki to:

1. wyłączeniu rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych (art. 8 KWU),
1. ocenie złej lub dobrej wiary nabywcy (art. 6 ust. 3 KWU),
1. wyłączeniu domniemania, że prawo jawne z księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem prawnym (art. 3 ust. 1 KWU) (*A.J. Szereda*, w: *Piasecki*, Komentarz KPC, 2016, Legalis; *A.Góra-Błaszcykowska* ([w:] *Góra-Błaszcykowska*, Komentarz KPC, 2015, Legalis).

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(8) KPC

§ 1. Wpis dokonywany jest jedynie na wniosek i w jego granicach, chyba że przepis szczególny przewiduje dokonanie wpisu z urzędu.

Art. 506 KPC Sąd wszczyna postępowanie nieprocesowe na wniosek; w wypadkach wskazanych w ustawie sąd może wsząć postępowanie także z urzędu.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Wpisy z urzędu. Szereg **wpisów dokonywanych** jest jednak przez sąd z **urzędu**. Należy tu wymienić:

- **wpis ostrzeżenia o niezgodności stanu prawnego** ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, względnie ostrzeżenia, że dla tej samej nieruchomości albo dla tego samego ograniczonego prawa rzeczowego prowadzi się dwie lub więcej księgi wieczyste (por. art. 626¹³ § 1 KPC i art. 36 ust. 3 KWU);
- **wpis o wszczęciu egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa** lub gospodarstwa rolnego (art. 1064¹⁵ § 2 KPC); por. art. 626², Nb 50;
- **wykreślenie wpisów praw nabytych po ujawnieniu roszczenia**, sprzecznych z wpisem prawa, którego roszczenie dotyczyło, albo w inny sposób **naruszających to prawo** – równocześnie z ujawnieniem w księdze wieczystej prawa, którego dotyczyło roszczenie (por. art. 18 KWU) (A. J. Szreda (w:) *Art. 626⁸ KPC T. II red. Piasecki 2016, wyd. 7*).

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(9) KPC

Sąd oddala wniosek o wpis, jeżeli brak jest podstaw albo istnieją przeszkody do jego dokonania.

Postanowienie

Sądu Najwyższego - Izba Cywilna

z dnia 10 października 2007 r.

I CSK 230/07

Niedołączenie do wniosku o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości odłączonej i dokonanie wpisu własności dokumentów będących podstawą oznaczenia nieruchomości zgodnie z § 36 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17.9.2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz.U. Nr 102, poz. 1122 ze zm.) **stanowi brak formalny wniosku.**

Postępowanie wieczystoksięgowe

Skutki niezastosowania urzędowego formularza. Bez wątpienia, **złożenie wniosku** w postępowaniu wieczystoksięgowym **bez** zastosowania wymaganego **formularza urzędowego** nie stanowi merytorycznej podstawy oddalenia wniosku o wpis ani przeszkody do wpisu, **stanowi** zaś tylko **brak formalny wniosku**, usuwany we właściwym trybie (por. *A.J. Szereda*, (w:) *A. Marciniak, K. Piasecki*, KPC. Komentarz, t. 2, 2016, s. 980; także *A. Maziarz*, Postępowanie wieczystoksięgowe, s. 36; *S. Rudnicki*, Komentarz KWU, 2010, s. 390–391; *J. Zawadzka*, w: *J. Pisuliński*, Komentarz KWU, 2014, s. 1187).

Dla ścisłości trzeba podkreślić, że nawet wniosek złożony na urzędowym formularzu może zawierać **inne braki formalne**, wymagające usunięcia. Można też wspomnieć o niekwalifikowanym do kategorii "braków formalnych" wniosku spotykanym również **braku** wymaganej **opłaty sądowej** (*Art. 6262 KPC Gniewek 2016, wyd. 1*).

Postępowanie wieczystoksięgowe

Przeszkoda do dokonania wpisu. Po drugie – w rozumieniu komentowanego przepisu – wniosek podlega **oddaleniu**, gdy istnieją przeszkody do dokonania wpisu. Przeszkoda materialnoprawna zachodzi wówczas, jeżeli wniosek o dokonanie wpisu spełnia wymagania formalne, lecz załączony do niego dokument jako podstawa wpisu, **w zestawieniu ze stanem prawnym, wynikającym z księgi wieczystej, czyni wpis bezzasadnym, np. z tego powodu, że w księdze figuruje inny właściciel niż zbywca nieruchomości** (post. SN z 15.5.2009 r., II CSK 674/08, Legalis; tak samo SN w post. z 9.10.2009 r., IV CSK 195/09, Legalis). Przeszkoda formalna natomiast dotyczy samego dokumentu, mającego stanowić podstawę wpisu . Jest ona równoznaczna z brakiem formalnym wniosku (post. SN z 16.1.2009 r., III CSK 239/08, Legalis; por też post. SN z 27.11.2007 r., IV CSK 225/07, Legalis, post. SN z 17.6.2009 r., IV CSK 68/09, Legalis; post. SN z 15.5.2009 r., II CSK 9/09, Legalis) (*A. Góra –Błaszczkowska (w:) Art. 6269 KPC red. Góra-Błaszczkowska 2015, wyd. 2).*

Postępowanie wieczystoksięgowe

Art. 626(10) KPC

§ 1. O dokonany wpisie sąd zawiadamia uczestników postępowania. Nie zawiadamia się uczestnika, który na piśmie zrzekł się zawiadomienia.

§ 11. Zrzeczenia się zawiadomienia można dokonać w akcie notarialnym dotyczącym czynności, z którą wiąże się wpis.

§ 12. Na wniosek uczestnika postępowania zawarty w akcie notarialnym zawiadomienie o wpisie doręcza się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, na konto wskazane w tym systemie. W przypadku wskazania danych o koncie uniemożliwiających skuteczne doręczenie, zawiadomienie o wpisie doręcza się w sposób określony w art. 131 § 1.

§ 2. **Zawiadomienie zawiera istotną treść wpisu.**

§ 3. **Apelację od wpisu wnosi się w terminie dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia o wpisie. Dla uczestnika, który zrzekł się zawiadomienia, termin ten biegnie od dnia dokonania wpisu.**

Postępowanie wieczystoksięgowe

§ 10 Rozporządzenia o prowadzeniu ksiąg wieczystych

1. Wpis powinien zawierać następujące elementy:
  1. numer i datę wniosku oraz godzinę i minutę jego wpływu,
  2. treść,
  3. dane o podstawie wpisu - rodzaj, data i numer lub sygnatura dokumentu, przedmiot sprawy oraz nazwa i siedziba organu, który wydał ten dokument, lub imię (imiona) i nazwisko notariusza oraz siedziba kancelarii notarialnej; jeżeli podstawą wpisu jest przepis prawa - rodzaj i tytuł aktu prawnego, wskazanie miejsca ogłoszenia, numer jednostki redakcyjnej tego aktu, wskazanie daty jego uchwalenia lub wydania oraz w przypadku, gdy akt prawny nie jest ustawą, wskazanie organu, który ten akt wydał,
  4. numer karty akt, pod którym został w aktach umieszczony dokument, a w wypadku gdy dokument znajduje się w aktach innej księgi wieczystej - numer tej księgi i kartę akt,
  5. datę dokonania wpisu,
  6. imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe sędziego lub referendarza sądowego oraz jego czytelny podpis.

Postępowanie wieczystoksięgowe

Oprócz analizowanej regulacji zapewnienie takiej zgodności jest realizowane poprzez:

- możliwość wytoczenia powództwa na podstawie art. 10 ust. 1 KWU,
- zakaz cofnięcia wniosku, zawartego w przepisie art. 626 (5) KPC,
- prawo do uzyskania przez sąd wieczystoksięgowy informacji o zmianie właściciela na podstawie przepisu art. 36 ust. 3 KWU,
- możliwość uzyskania przez sąd wieczystoksięgowy informacji o prawach wpisanych do księgi wieczystej lub podlegających wpisowi do księgi wieczystej na podstawie przepisu art. 92 § 4 PrNot, a w znowelizowanym brzmieniu przepisu art. 92 § 4 PrNot, obowiązującym od 1.7.2016 r., poprzez nałożenie na notariuszy sporządzających akt notarialny obowiązku złożenia wniosku o wpis w księdze wieczystej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe, nie później niż w dniu jego sporządzenia aktu notarialnego, jeżeli akt notarialny zawiera przeniesienie, zmianę lub zrzeczenie się prawa ujawnionego w księdze wieczystej albo ustanowienie prawa, które może być ujawnione w księdze wieczystej bądź obejmuje czynność przenoszącą własność nieruchomości, chociażby dla tej nieruchomości nie była prowadzona księga wieczysta.

Postępowanie depozytowe

Art. 693 KPC

We wniosku o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego należy:

- określić zobowiązanie, przy wykonaniu którego składa się przedmiot;
- przytoczyć okoliczności uzasadniające złożenie;
- dokładnie oznaczyć przedmiot, który ma być złożony;
- wskazać osobę, której przedmiot ma być wydany, oraz warunki, pod którymi wydanie ma nastąpić.

Postępowanie depozytowe

Określenie zobowiązanie, przy wykonaniu którego składa się przedmiot

Zgodnie z wymogami wynikającymi z prawa zobowiązań należy sprecyzować zobowiązanie przez określenie **podmiotu, przedmiotu i treści stosunku prawnego**. Nie powinno być żadnych wątpliwości przy ustaleniu, w związku z jakim konkretnie zobowiązaniem ma dojść do złożenia przedmiotu do depozytu. Podobnie, gdy do zdeponowania dochodzi nie w celu wykonania zobowiązania, a np. w celu zabezpieczenia, należy dokładnie wskazać na stosunek prawny będący podstawą zdeponowania. Jest to niezbędne dla ustalenia przez sąd, czy zachodzą podstawy do zdeponowania rzeczy.

Okoliczności uzasadniające żądanie

Wskazanie okoliczności pozwala na sprecyzowanie, czy w zakresie przytoczonego stosunku prawnego zachodzą podstawy przewidziane prawem do zdeponowania rzeczy, np. że powstał spór o to, kto jest właścicielem rzeczy (zob. wyr. SN z 15.4.2005 r., I CK 735/04, PB 2006, Nr 7–8 z glosą *K. Markiewicza*, PiP 2007, Nr 4, s. 141–146).

Postępowanie depozytowe

Dokładnie oznaczenie przedmiotu, który ma być złożony do depozytu

Można tu użyć wszelkich określeń indywidualizujących rzecz, wskazać ich ilość i jakość. Niewykluczone jest dołączenie do wniosku fotografii zdeponowanej rzeczy. Należy podkreślić, że zdeponowana może być każda rzecz tak ruchoma, jak i nieruchomości. Przez pojęcie rzeczy należy rozumieć także zwierzęta. Sprecyzowanie, o jaką rzecz chodzi, pozwoli sądowi już na tym etapie nie tylko na określenie zasadności zdeponowania, ale także podjęcie innych czynności, jak oszacowanie depozytu lub określenie sposobu i miejsca jego przechowania. Według judykatury, może być złożony wyłącznie taki przedmiot świadczenia, który jest realizacją zobowiązania wynikającego z umowy lub innego zdarzenia prawnego (por. post. SN z 17.3.1970 r., II CR 159/70, OSNC 1970, Nr 11, poz. 209; wyr. SN z 15.4.2005 r., I CK 735/04, PB 2006, Nr 7–8).

Postępowanie depozytowe

Wskazanie osoby której ma być wydany przedmiot depozytu

Ponieważ z istoty depozytu sądowego wynika czasowa forma jego przechowania, ustawodawca nakazuje wskazać osobę, której przedmiot ma być wydany, oraz warunki, pod którymi wydanie ma nastąpić. Tylko pierwszy z tych wymogów ma charakter obligatoryjny. Wskazanie osoby może polegać na podaniu imienia i nazwiska (nazwy) wierzyciela (osoby uprawnionej). Szczególnego znaczenia nabiera tu podanie adresu zamieszkania lub siedziby takiej osoby. Wnioskodawca może też wskazać kilka osób jako uprawnionych do odbioru (łącznie lub oddzielnie). Może też, szczególnie gdy zdeponowanie wiąże się z brakiem wiedzy co do osoby uprawnionej (por. art. 467 pkt 1 i 3 KC), wskazać je w sposób opisowy (następca prawny, spadkobierca), aczkolwiek zawsze jak najbardziej precyzyjnie.

Postępowanie depozytowe

Domniemanie prawdziwości twierdzeń wnioskodawcy

Ustawodawca ustanawia domniemanie niewzruszalne prawdziwości twierdzeń wnioskodawcy. Brak jest podstaw przy uwzględnieniu wykładni językowej i charakteru prawnego tego postępowania do odstępstw od tej reguły (*K. Markiewicz, Postępowanie w sprawach, s. 282–293; A. Zieliński, Złożenie przedmiotu, s. 350*). Tym samym za nietrafne uznają poglądy dopuszczające czynienie odmiennych ustaleń przez sąd na podstawie przeprowadzonych dowodów lub niedowodowych środków ustalenia [*P. Pruś, w: M. Manowska (red.), Kodeks, t. II, s. 311*]. (*K. Markiewicz (w:) Art. 6931 KPC T. II red. Piasecki 2016, wyd. 7*).

Regulacja komentowanego przepisu jest bowiem odmienna od treści przepisu art. 339 § 2 KPC, stanowiącego, że w przypadku, gdy sąd wydaje wyrok zaoczny, to przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą. W literaturze wyrażone zostało jednak odmienne stanowisko, iż komentowany przepis zawiera zasadę niewzruszalności domniemania prawdziwości twierdzeń wnioskodawcy (zob. *K. Markiewicz, Postępowanie, s. 288*). (*I. Gil (w:) Art. 6931 KPC red. Marszałkowska-Krześ 2018, wyd. 21*).

Postępowanie depozytowe

Art. 693(12) KPC

W razie złożenia depozytu na skutek orzeczenia sądu lub innego organu, depozyt nie może być zwrócony dłużnikowi bez zezwolenia sądu lub innego organu, który wydał to orzeczenie, chyba że z orzeczenia wynika co innego.

Art. 226 Prawa upadłościowego

1. Zabezpieczenie w przypadkach określonych w ustawie następuje przez złożenie do depozytu sądowego odpowiedniej sumy pieniężnej.
2. O wydaniu sumy złożonej do depozytu orzeka sędzia-komisarz po wysłuchaniu syndyka i osób zainteresowanych.

Art. 161 KRO

§ 1. Sąd opiekuńczy może zobowiązać opiekuna do złożenia do depozytu sądowego kosztowności, papierów wartościowych i innych dokumentów należących do pozostającego pod opieką. Przedmioty te nie mogą być odebrane bez zezwolenia sądu opiekuńczego.

Postępowanie depozytowe

Art. 2 ustawy o likwidacji niepodjętych depozytów

W rozumieniu ustawy:

- 1)** depozytami są:
  - a)** środki pieniężne, papiery wartościowe i rzeczy złożone do depozytu albo depozytu sądowego,
  - b)** rzeczy stanowiące dowody rzeczowe oraz rzeczy zatrzymane, co do których zapadło prawomocne orzeczenie o wydaniu ich uprawnionemu lub złożeniu do depozytu sądowego,
  - c)** środki pieniężne, papiery wartościowe i rzeczy złożone do depozytu jako kaucje i wadia;
- 2)** jednostką sektora finansów publicznych jest jednostka wymieniona w art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240);
- 3)** likwidacją niepodjętego depozytu jest przejście praw do tego depozytu na rzecz Skarbu Państwa.

Postępowanie depozytowe

Art. 4 ustawy o likwidacji niepodjętych depozytów

1. Likwidacja niepodjętego depozytu z mocy prawa następuje w razie niepodjęcia depozytu przez uprawnionego, mimo upływu terminu do odbioru depozytu.
2. Termin do odbioru depozytu wynosi 3 lata od dnia doręczenia wezwania do odbioru uprawnionemu lub wezwania, o którym mowa w art. 6 ust. 5.

Postępowanie rejestrowe

Krajowy Rejestr Sądowy jest rejestrem sądowym. Składa się on z:

- 1) rejestru przedsiębiorców;
- 2) rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej;
- 3) rejestru dłużników niewypłacalnych.

Do innych rejestrów prowadzonych przez sądy należą m.in.: rejestr zastawów (ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 67, poz. 569 ze zm.), rejestr dzienników i czasopism (art. 23a ustawy z 26.1.1984 r. – Prawo prasowe, Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.), rejestr funduszy inwestycyjnych (art. 16 ust. 1 ustawy z 27.5.2004 r. o funduszach inwestycyjnych, t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 157 ze zm.), rejestr funduszy emerytalnych (art. 21 ust. 1 ustawy z 28.8.1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 989 ze zm.).

Postępowanie rejestrowe

Do rejestrów pozasądowych należą m.in.: rejestr kościołów i innych związków wyznaniowych (ustawa z 17.5.1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 231, poz. 1965 ze zm.), rejestr instytucji kultury (ustawa z 25.10.1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 406 ze zm.), Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 584 ze zm.), Polski Rejestr Statków S.A.

Postępowanie rejestrowe

Art. 19. ustawy o KRS

1. Wpis do Rejestru jest dokonywany **na wniosek**, chyba że przepis szczególny przewiduje wpis z urzędu.
2. Wniosek o wpis składa się **na urzędowym formularzu albo na formularzu udostępnionym w systemie teleinformatycznym**. Składając wniosek, wnioskodawca bez wezwania uiszcza opłatę sądową, a jeżeli wpis podlega ogłoszeniu - również opłatę za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.
  - 2a. Wnioski można także składać na niebarwnych formularzach stanowiących wydruki komputerowe lub będących kserokopiami formularzy urzędowych.
  - 2b. Wnioski składane drogą elektroniczną są opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

Postępowanie rejestrowe

3. Wniosek złożony z naruszeniem przepisu ust. 2 lub nieprawidłowo wypełniony podlega zwróceniu, bez wzywania do uzupełnienia braków. Przepisu art. 1301 Kodeksu postępowania cywilnego nie stosuje się.

3a. W razie wystąpienia innych braków niż wymienione w ust. 2 i 3, przepis art. 130 Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

3b. Wniosek o wpis do Rejestru spółki, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy udostępnionego w systemie teleinformatycznym, złożony drogą elektroniczną i nieopłacony nie wywołuje skutków, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma do sądu.

4. W razie zwrócenia wniosku zgodnie z ust. 3 **może on być ponownie złożony w terminie 7 dni** od daty doręczenia zarządzenia o zwrocie. Jeżeli wniosek ponownie złożony nie jest dotknięty brakami, wywołuje skutek od daty pierwotnego wniesienia. Skutek taki nie następuje w razie kolejnego zwrotu wniosku, chyba że zwrot nastąpił na skutek braków uprzednio niewskazanych.

Postępowanie rejestrowe

Skuteczność i wymagalność. Przepis art. 6945 § 2 KPC stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 521 § 1 KPC. Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 521 § 1 KPC, jeżeli przepis szczególny inaczej nie stanowi, postanowienie orzekające co do istoty sprawy staje się skuteczne, a jeżeli wymaga wykonania – także wykonalne, po uprawomocnieniu się. Natomiast w postępowaniu rejestrowym postanowienia co do istoty sprawy są skuteczne i wykonalne z chwilą ich wydania. Oznacza to, że stosowny wpis do systemu informatycznego dokonywany jest niezwłocznie po wydaniu postanowienia. Wyjątek dotyczy postanowień co do istoty sprawy, mocą których następuje wykreślenie podmiotu z Krajowego Rejestru Sądowego. Postanowienia te stają się skuteczne i wykonalne dopiero po uprawomocnieniu się postanowienia. Jednakże zgodnie z treścią art. 20 ust. 2 KrRejSU stosowny wpis wprowadza się do systemu informatycznego, z zaznaczeniem, że nie jest prawomocny.

W literaturze przedmiotu wyrażono pogląd, że postanowienia co do istoty sprawy cechuje jedynie skuteczność, a nie wykonalność w sensie uprawniającym do wykonania w drodze egzekucji. Wykonalność postanowień co do istoty sprawy wydanych w tym postępowaniu oznaczać może jedynie wykonalność w sensie technicznym, tzn. wprowadzenie do systemu informatycznego [E. Marszałkowska-Krześ, w: T. Wiśniewski (red.), System, t. 7, s. 532; A. Jakubecki, w: L. Ciulkin, A. Jakubecki, N. Kowal, Krajowy Rejestr Sądowy i postępowanie rejestrowe. Praktyczny komentarz, Warszawa 2002, s. 210; T. Domińczuk, w: H. Dolecki, T. Wiśniewski (red.), Kodeks postępowania cywilnego, t. III, Komentarz do art. 506–729, Warszawa 2011, s. 510].

Postępowanie rejestrowe

Art. 694(7) KPC

W razie uwzględnienia środka odwoławczego od orzeczenia wydanego w postępowaniu rejestrowym, dotyczącego wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, **sąd drugiej instancji uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania sądowi rejestrowemu.** Rozpoznając ponownie sprawę, sąd rejestrowy uwzględnia wskazania sądu drugiej instancji oraz aktualny stan rejestru.

Komentowany przepis stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 386 KPC, ponieważ przewiduje, iż w postępowaniu rejestrowym sąd drugiej instancji, rozpatrując apelację od merytorycznego orzeczenia dotyczącego wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego, może jedynie wydać **orzeczenie w charakterze kasatoryjnym**. Innymi słowy, sąd drugiej instancji, jeżeli uzna zaskarżenie postanowienia sądu pierwszej instancji za zasadne, może uchylić zaskarżone orzeczenie i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez sąd rejestrowy. Oczywiście jest, że skoro sądem pierwszej instancji jest sąd rejonowy będący sądem rejonowym, apelację rozpatruje jedynie sąd okręgowy. Sąd okręgowy, jako sąd drugiej instancji, w postępowaniu rejestrowym nie orzeka reformatoryjnie. To znaczy, iż nie może zastosować art. 386 § 1 KPC, zgodnie z którym w razie uwzględnienia apelacji sąd drugiej instancji zmienia zaskarżony wyrok i orzeka co do istoty sprawy (*M. Kaczyński (w:) Art. 6947 KPC red. Góra-Błaszczkowska 2015, wyd. 2*).

Zakres materiału

E. Marszałkowska-Krześ (red.) MERITUM Postępowanie cywilne, Wolters Kluwer, 2017, nb.1309-1310, 1314-1317, 1501, 1520-1522.